

Svar på Centerens fullmäktigegrupps och 27 andra ledamöters motion om att Vanda mer målmedvetet än hittills bör främja byggande i trä

VD/11591/00.02.00.03/2021

TeA/TLA/IL/EJ/EA

Centerens fullmäktigegrupp och 27 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Vanda har ett ambitiöst mål om att uppnå klimatneutralitet före år 2030. För att budgetmålet ska uppnås behövs betydande åtgärder inom flera områden, framför allt inom energiproduktionen och -förbrukningen samt inom trafiken, men även vad gäller byggnation. En tredjedel av Finlands växthusgasutsläpp kommer från byggandet och byggnader.

Styrningen av Vandas klimatåtgärder sker via Vägkartan för resurssmarthet (https://www.vanda.fi/boende_och_miljo/miljotjanster/ett_resurssmart_vanda), i vilken man samlat stadens åtgärder för att uppnå klimatneutralitet. I planen har åtgärderna delats in i fyra filer: energiförbrukning och -produktion, samhällsstruktur och mobilitet, förslitning och material samt Vandabo och ansvarsfull.

Tyvärr återfinns inte träbyggande och främjande av träbyggnation bland åtgärderna i Vandas klimatplan utan de saknas i praktiken helt och hållet.

Träbyggande är ett effektivt sätt då det gäller att minska de klimatutsläpp som uppkommer i anslutning till byggande. Användningen av trä minskar koldioxidavtrycket vid byggande om man betraktar byggnaders hela livscykel, allt från framställning av material till själva byggandet, samt användning och återvinning. Trä binder koldioxid som sedan också lagras i konstruktionerna och inventarierna under en lång tid.

Genom att främja användningen av trä som byggmaterial kan man stödja en hållbar användning av skogen samt främja den finländska ekonomin och förädlingsvärdet. Träbyggnader är också sunda och trygga lösningar med avseende på inomhusluften.

Ett av fokusområdena i miljöministeriets åtgärdsprogram för träbyggande är att främja användningen av trä i offentligt byggande (<https://ym.fi/sv/trabyggande>). Staten har ställt upp nationella mål för offentligt byggande i trä och erbjuder kommunala aktörer olika slags verktyg för att nå målen.

Centerens fullmäktigegrupp i Vanda föreslår följande:

- Främjande av byggande i trä bör i stadens klimatplan lyftas fram betydligt starkare än vad som nu är fallet.
- Vanda bör på ett mer målmedvetet sätt ta vara på möjligheten att nyttja de verktyg som Miljöministeriet erbjuder kommunerna för att främja offentligt byggande i trä.
- Staden bör i kommunstrategin, planläggningen, samt i avtal om markanvändning och tomtöverlåtelse och i kommunens upphandlingsbeslut främja träbyggnation.

Vi som undertecknat motionen vill stärka träbyggandet i Vanda.”

Stadsfullmäktige 15.11.2021 § 22

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Stadsmiljöns verksamhetsområde konstaterar följande i sitt svar:

Vanda har åtagit sig att uppnå klimatneutralitet år 2030. Stadens mål och åtgärder för att genomföra klimat- och miljöarbete och bära miljöansvar antecknades i vägkartan för resurssmarthet år 2018. En åtgärd för den dåvarande fullmäktigeperioden var bl.a. att utarbeta riktlinjer för träbyggande samt pilotförsök med ett planområde för träbyggande. Vägkartan för resurssmarthet har uppdaterats för fullmäktigeperioden 2021–25 och godkänts av stadsfullmäktige 28.2.2022. Vägkartans mål är bl.a. att främja koldioxidsnålt byggande och en av målets indikatorer är bl.a. att utveckla träbyggandet i Vanda.

Också Vandas mark- och bostadspolitiska riktlinjer (2018, uppdaterade 2022) innehåller ett mål om att öka byggandet i trä. Till riktlinjernas åtgärder hör att staden i konkurrensutsättningar och tomtöverlåtelsevillkor främjar resurssmarthet, energieffektivitet och träbyggande.

Enligt det nationella målet utgör andelen byggande i trä av allt offentligt nybyggande 31 procent år 2022 och 45 procent år 2025. År 2019 täckte den offentliga byggherreverksamheten cirka 18% av allt nybyggande. Miljöministeriet utvecklar som bäst en modell för bedömning av byggandets koldioxidavtryck och målet är att koldioxidavtrycket under byggnadens livscykel ska styras genom lagstiftning redan före år 2025.

Enligt byggnadstillsynens statistik bestod 22 % av byggnadsbeståndets totala våningsyta i Vanda av byggnader med träkonstruktioner och 10 % av byggnader med träfasader. Majoriteten av husen med träfasader och träkonstruktioner är egnahemshus. Andelen egnahemshus av alla byggnader med konstruktioner i trä var 81 % och 76 % av alla byggnader med träfasader.

Staden kan främja träbyggande i planläggning, markanvändningsavtal, tomtöverlåtelsevillkor och -konkurrensutsättningar samt i stadens egna byggprojekt. Också de upphandlingskriterier som staden ställt upp, som kriteriet för en byggnads koldioxidavtryck, har en kraftig styrande inverkan.

Riktlinjerna för träbyggande i Vanda bereddes som ett tväradministrativt samarbete 2020–21. Ledningsgruppen vid stadsmiljöns verksamhetsområde godkände rapporten om riktlinjerna 26.5.2021. Rapporten innehåller allmänna riktlinjer för byggande i trä och åtgärder grupperade för respektive serviceenhet. Verksamhetsområdets gemensamma åtgärd för att främja byggandet i trä är att skapa koldioxidsnåla områden eller områden med träbyggande i alla Vandas storområden som en fortsättning på Trä-Kivistö. Åtgärderna har fogats till verkställighetsplanen för Vandas vägkarta för resurssmarthet. Rapporten Vandas riktlinjer för träbyggande ingår som bilaga till utlåtandet.

Vandas allmänna riktlinjer för träbyggande är följande:

- Träbyggandets huvudsyfte är att minska byggandets koldioxidavtryck. Målet är koldioxidsnålt och i framtiden klimatneutralt byggande.
- En central åtgärd för att minska koldioxidavtrycket från byggande är att införa kriterier för koldioxidavtryck. Koldioxidavtryckskriterierna är ett jämlikt sätt att främja koldioxidsnålt

byggande, eftersom de är neutrala i förhållande till byggnadsmaterialet. I praktiken uppmuntrar kriterierna till användning av trä och träbaserade material, men möjliggör också utnyttjande av andra typer av innovationer med låga koldioxidutsläpp.

- Användningen av trä och träbaserade material ökar där de gör nytta och det är förnuftigt. När det gäller byggnadsmaterial arbetar man flexibelt så att materialen kan optimeras på ett förnuftigt sätt med tanke på användningsändamålet och koldioxidsnålheten.
- Tyngdpunkten i de åtgärder som ökar träbyggandet ligger på stadens egna byggprojekt och tomtöverlåtelser. Planläggningens uppgift är att på ett flexibelt sätt möjliggöra olika konstruktionslösningar med låga koldioxidutsläpp. Genom denna prioritering kan staden utnyttja möjligheterna att öka användningen av trä på ett flexibelt sätt beroende på byggprojektet och situationen.

Med tanke på koldioxidsnålt byggande och träbyggande är det viktigt att öka kunskaperna och kompetensen, så fokus ligger också på utbildningen av stadens personal. Verksamhetsområdet ordnade tillsammans med Metropolia ett utbildningsprogram i träbyggande för sin personal, i vilket nästan 20 sakkunniga deltog. I utbildningsprogrammet behandlades träbyggnadsteknik i stor utsträckning i teorin och i praktiken. Det är meningen att det man lärt sig tillämpas i den egna styrningen av planeringen, byggandet och byggnadstillsynen.

Stadsmiljöns verksamhetsområde deltog i projektet Puu tulee kaupunkiin, som var ett projekt vid Tammerfors universitet som finansierades av miljöministeriet och tio städer, i vilket man granskade städernas erfarenheter av planläggning av höghus i trä och förloppet när det gäller att förverkliga detaljplaner. Framför allt granskas planläggning, tomtöverlåtelser och byggnadstillsyn. Forskningsprojektet färdigställdes hösten 2022. Verksamhetsområdet deltar som bäst i ett projekt för att utveckla metoden för bedömning av låga koldioxidutsläpp i detaljplaner i samarbete med andra städer och Sitowise Oy. Det startas ett pilotprojekt om bedömningsmetoden 2022 och avsikten är att metoden tas i bruk 2023.

Trä-Kivistö är Vanda stads specialobjekt för träbyggande, och detaljplaner för Trä-Kivistö och Trä-Kivistös inledande kvarter har utarbetats. Staden sökte 2019 genom en öppen planerings- och tomtöverlåtelsetävling för Trä-Kivistös inledande kvarter instanser för byggandet av två bostadskvarter, men projekten inleddes inte. Byggandet av Trä-Kivistö håller på att inledas, tack vare att förekomsterna av grön sköldmossa flyttades från området i maj 2022. Byggandet av ett daghem i trä inleds när nödvändiga trafikförbindelser och kommunalteknik står färdiga. Vid sidan av Trä-Kivistö är ett aktuellt tomtöverlåtelseprojekt en tomtöverlåtelsetävling för koldioxidsnålt byggande i Torrgransbackens planområde.

Träbyggnadsprojekt som är aktuella vid lokalledningen är Patotien päiväkoti, Kelokuusen päiväkoti, Korson päiväkoti, Lauhantien päiväkoti, Elmo simhall och servicebyggnaden i Håkansböle idrottspark (CLT) samt de kommande nybyggnaderna vid Hanaböle träsk. Utöver dessa har man planerat och uppfört flera paviljongdaghäm och skolor i trä och träskolan i Alkärr ska genomgå en grundlig renovering. Daghemmet Länsimäen päiväkoti, som senast färdigställdes, uppfördes med en stomme i trä på platsen. Flera daghem som färdigställts tidigare har också haft konstruktioner i trä; antingen en stomme i trä (t.ex. Simonkylän päiväkoti) eller fasader i trä (t.ex. Vaaralanpuiston päiväkoti). Det första daghemmet med timmerkonstruktioner uppförs för närvarande i Björkby och nästa i Kivistö.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att stadens organisation målmedvetet främjar träbyggandet som en del av urvalsmetoderna för koldioxidsnålt byggande. Åtgärderna som främjar träbyggandet har

nedtecknats i Vandas vägkarta för resurssmarthet som uppdaterats för denna fullmäktigeperiod och i verkställighetsplanen för stadsmiljöns verksamhetsområde. Träbyggande främjas på strateginivå, i planläggningen, i markanvändnings- och tomtöverlåtelseavtal, i stadens byggprojekt och i upphandlingsbeslut.

Stadsstyrelsen 13.2.2023 § 16

Förslag av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Centerns fullmäktigegrupp och de 27 andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med förslaget, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

—

Stadsfullmäktige 27.2.2023 § 13

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilagor:

- Centerns fullmäktigegrupps och 27 andra ledamöters undertecknade motion om att Vanda mer målmedvetet än hittills bör främja byggande i trä
- Rapporten Vandas riktlinjer för byggande i trä

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

Ilkka Laine, detaljplanechef 050 540 2254,
([fornamn.efternamn\[at\]vantaa.fi](mailto:fornamn.efternamn[at]vantaa.fi))